

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**Законодавство України:
недоліки, проблеми
систематизації
та перспективи розвитку**

МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

1–2 березня 2013 року
Херсон

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України

**ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ:
НЕДОЛІКИ, ПРОБЛЕМИ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

1-2 березня 2013 р.

Херсон
Видавничий дім «Гельветика»
2013

- 3 19 «Законодавство України: недоліки, проблеми систематизації та перспективи розвитку»: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Херсон, 1-2 березня 2013 р. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2013. – 176 с.

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на міжнародну науково-практичну конференцію «Законодавство України: недоліки, проблеми систематизації та перспективи розвитку», яка відбулася на базі юридичного факультету Херсонського державного університету 1-2 березня 2013 р.

Редакційна колегія: Стратонов В. М. – д.ю.н., професор, завідувач кафедри галузевого права, декан юридичного факультету; Казанчан А. А. – к.ю.н., доцент, завідувач кафедри адміністративного і господарського права; Новікова М. М. – к.ю.н., доцент, доцент кафедри історії та теорії держави і права; Ізуйта П. О. – к.ю.н., доцент, доцент кафедри адміністративного та господарського права; Риженко І. М. – к.ю.н., доцент, доцент кафедри галузевого права; Гавловська А.О. – старший викладач, помічник декана юридичного факультету.

Відповідальний за випуск: Стратонов В. М. – д.ю.н., професор, завідувач кафедри галузевого права, декан юридичного факультету Херсонського державного університету.

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА; ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ	
ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ ПІДХІД; ПРОБЛЕМИ МЕТОДОЛОГІЧНОГО СТАТУСУ	
Баранова Ю. О.	8
ПРАВОВА ПСИХОЛОГІЯ СУБ'ЄКТІВ СУДОВОЇ ПРАВЗАСТОСОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
Глубоченко С. М.	9
ПОНЯТТЯ ПРАВ ЛЮДИНИ У МІЖНАРОДНИХ АКТАХ З ПРАВ ЛЮДИНИ	
Горощенко Ю. Ю.	11
ЗАКОНОТВОРЧИЙ ТА ЗАКОНОДАВЧИЙ ПРОЦЕСИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПАРЛАМЕНТУ УКРАЇНИ	
Кідіна Н. В.	12
МЕТОДОЛОГІЯ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ІСТОРІЇ ПРАВА: ДОСВІД ВІТЧИЗНЯНОЇ ІСТОРИЧНОЇ ШКОЛИ ПРАВА	
Кудін С. В.	14
ТЛУМАЧЕННЯ СУТНОСТІ ДЕРЖАВИ І ПРАВА У ФІЛОСОФСЬКИХ КОНЦЕПЦІЯХ ПРЕДСТАВНИКІВ НЕОКАНТІАНСТВА	
Мойсієнко В. М.	16
НАПРЯМ 2. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО	
ПРАВО НА ОБ'ЄДНАННЯ В ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ В КОНСТИТУЦІЙНИХ АКТАХ УКРАЇНИ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ	
Волкова Д. Є.	19
ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА ЯК ПРИНЦИП КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДОЧИНСТВА	
Гераськін В. С.	21
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МЕХАНІЗМІВ ОХОРОНИ ПРАВА НА МУНІЦИПАЛЬНОМУ РІВНІ	
Дубовик В. Б.	22
ДО ПИТАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ЗМІШАНОЇ СИСТЕМИ ВИБОРІВ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ	
Лелюхін Д. О.	25
ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТАТУСУ ВИЩОЇ РАДИ ЮСТИЦІЇ ЯК КОНСТИТУЦІЙНОГО ОРГАНУ	
Марчук О. Л.	26
СПЕЦІАЛЬНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ РАЙОН КОРПОРАЦІЇ, ЯК НОВА ФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	
Цюгла А. І.	29
НАПРЯМ 3. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО	
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МЕХАНІЗМУ ЗАХИСТУ АВТОРСЬКОГО ПРАВА	
Беліченко В. В.	31
ДЕЯКІ УМОВИ ОБМІНУ ЖИТЛА (ЖИЛИХ ПРИМІЩЕНЬ)	
Беріаз-Лукавецька О. М.	33
ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ МАЙНА ПРОФСПІЛКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ	
Гуц Н. Г.	34
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИЗНАЧЕННЯ ПОХОДЖЕННЯ ДИТИНИ	
Дутко А. О.	36
ЩОДО ЕФЕКТИВНОСТІ ЧИННИХ НОРМ АВТОРСЬКОГО ПРАВА В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	
Жилінкова О. В.	38
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ПРАВ НА ЖИТЛО ТА ЇХ ОБТЯЖЕНЬ В НОТАРІАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	
Кармаза О. О.	39

АДМІНІСТРАТИВНІ САНКЦІЇ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ПАРКУВАННЯ В МІСТІ КИСВІ	110
Світлична А. Е.	
ПРОБЛЕМИ СПІВВІДНОШЕННЯ НОРМ ЦИВІЛЬНОГО ТА СПЕЦІАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА У РЕГУЛЮВАННІ ДОГОВОРІВ У СФЕРІ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ	112
Семків В. В.	
ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО З'ЯСУВАННЯ ПИТАННЯ ПРО СУТНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ДЕРЖАВНОГО ОРГАНУ	114
Хаврук В. О.	
ФІНАНСОВЕ ЗАКОНОДАВСТВО ЯК ОБ'ЄКТ НАУКИ ФІНАНСОВОГО ПРАВА: ПРОБЛЕМИ КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ	116
Хохуляк В. В.	

НАПРЯМ 8. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

ІНСТИТУТ ПРИМИРЕННЯ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ ТА КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ	119
Бринзанська О. В.	
ПІДРОЗДІЛИ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ ЯК СУБ'ЄКТИ ЗАПОБІГАННЯ РЕЦИДИВНИМ ЗЛОЧИНАМ У СФЕРІ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ НАРКОТИКІВ	121
Забродська Т. А.	
ПОНЯТТЯ ПРАВОВИХ ПОЗИЦІЙ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ	123
Карелова Г. А.	
СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ВИБОРИ» В КОНТЕКСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ	126
Колодін Д. О.	
ПРАВОВА ПОТРЕБА ВИОКРЕМЛЕННЯ ЗЛОЧИНУ У КРИМІНАЛЬНОМУ КОДЕКСІ УКРАЇНИ ЗА РОЗГОЛОШЕННЯ ЛІКАРЯМИ ВІДОМОСТЕЙ ПРО СТАН ЗДОРОВ'Я ОСІБ (АБО СМЕРТІ) РИТУАЛЬНИМ АГЕНТСТВАМ	128
Олексієнко В. В.	
ОКРЕМІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ НЕНАЛЕЖНОГО ВИКОНАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ОБОВ'ЯЗКІВ МЕДИЧНИМ АБО ФАРМАЦЕВТИЧНИМ ПРАЦІВНИКОМ	129
Парамонова О. С.	
РОЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ ЖІНОК-ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У ВЧИНЕННІ НАСИЛЬНИЦЬКИХ ЗЛОЧИНІВ	132
Перелигіна Р. В.	
ДО ПИТАННЯ ПРО ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАКРІПЛЕННЯ ПРИНЦИПІВ ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ	134
Сторчак Н. А.	
ПЕНАЛЬНІ СИСТЕМИ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	136
Ягунов Д. В.	

НАПРЯМ 9. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

ПРОДОВЖЕННЯ СТРОКУ ТРИМАННЯ ПІД ДОМАШНІМ АРЕШТОМ	140
Безрукава А. Ф.	
ЛОКАЛЬНИЙ ПРЕДМЕТ ДОКАЗУВАННЯ ПРИ РОЗГЛЯДІ КЛОПОТАННЯ ПРО ЗАСТОСУВАННЯ ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ У ДОСУДОВОМУ ПРОВАДЖЕННІ	142
Гловюк І. В.	
МЕТОДИ ЦИФРОВОЇ ОБРОБКИ У КРИМІНАЛІСТИЧНІЙ ФОТОГРАФІЇ	144
Карпенко Р. В.	
РОЗУМНИЙ СУМНІВ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ ВИПРАВДАННЯ ОСОБИ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ УКРАЇНИ	146
Коваль О. М.	

СУД ПРИСЯЖНИХ: ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАКРІПЛЕННЯ І ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ	147
Колосовська К. В.	
ПРОБЛЕМНИ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОЛОЖЕННЯ ЗАХИСНИКА ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ	149
Маленко О. В.	
ПРАВОВОЙ СТАТУС СПЕЦІАЛІСТА В НОВОМУ УГОЛОВНОМУ ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ КОДЕКСЕ УКРАЇНИ	152
Позій В. С.	
ОСОБЕННОСТИ ПРОВЕДЕНИЯ СУДЕБНО-МЕДИЦИНСКОЙ ЭКСПЕРТИЗЫ У ДЕТЕЙ ПРИ НЕСМЕРТЕЛЬНЫХ ПОВРЕЖДЕНИЯХ, СВЯЗАННЫХ С НАСИЛИЕМ В СЕМЬЕ, В ДЕТСКИХ УЧРЕЖДЕНИЯХ	154
Соколова И. Ф.	
НОРМАТИВНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ВЛАСТИВОСТЕЙ ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: АНАЛІЗ ПОЛОЖЕНЬ КПК УКРАЇНИ	157
Стоянов М. М.	

НАПРЯМ 10. СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА

ПРОФЕСІОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ПРОКУРОРА	159
Озерський І. В.	
КОДЕКС СУДДІВСЬКОЇ ЕТИКИ: ВІДНОВЛЕННЯ ДОВІРИ ДО ПРАВОСУДДЯ	161
Шевченко А. В.	

НАПРЯМ 11. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПРАВОВИХ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИХ РЕГУЛЯЦІЙ ЕЛЕКТРОННИХ КОНТРАКТІВ	164
Блажівська Н. Є.	
ПРОБЛЕМА ЗАКОНОДАВЧОГО ВИРІШЕННЯ ПИТАННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ТА НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ	166
Кондратенко О. М.	
ІМУНІТЕТИ ТА ПРИВІЛЕЇ ЯК ОСОБЛИВІ ЕЛЕМЕНТИ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ДІПЛОМАТИЧНИХ АГЕНТІВ	168
Кругляк М. Г.	
ФАКТОРИ, ПОВЛИВШИ НА РАЗВИТИЕ МЕЖДУНАРОДНОГО ПРАВА В СРЕДНИЕ ВЕКА	170
Мирошников Д. В.	

НАПРЯМ 12. ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ЩОДО РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ: ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	172
Андрєєв Д. В.	
МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	174
Керліц К. В.	

Список використаних джерел:

1. Сопільник Л.І. Організація дорожнього руху в Україні: монографія/Л.І. Сопільник, В.В. Новіков. – Львів: Львівський університет бізнесу та права, 2010.-256с.
2. Стоцька М. М. Провадження в справах про адміністративні проступки в сфері забезпечення безпеки дорожнього руху: дис. канд. юрид. наук : 12.00.07 / Стоцька Марія Миколаївна. – Х., 2007. – 265 с.
3. Рішення Київської міської ради від 15 березня 2007 року N 261/922 «Про створення комунального підприємства виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації) "Київтранспарксервіс"»
4. Рішення Київської міської адміністрації «Про вдосконалення паркування автотранспорту в м. Києві» від 26 червня 2007 року N 930/1591
5. <http://www.kreschatic.kiev.ua/ua/3982/art/1319566655.html>

ПРОБЛЕМИ СПІВВІДНОШЕННЯ НОРМ ЦИВІЛЬНОГО ТА СПЕЦІАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА У РЕГУЛЮВАННІ ДОГОВОРІВ У СФЕРІ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Семків В. В.

аспірант кафедри цивільного права
юридичного інституту

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
м. Івано-Франківськ, Україна

Місце договору у сфері природокористування визначається, у більшій мірі, його місцем в механізмі регулювання відносин, які виникають з приводу використання природних ресурсів і його зв'язком з іншими засобами правового регулювання у цій сфері. Так, М. І. Брагінський зазначає, що поруч з цивільно-правовими договорами існують договори, які використовуються за межами цієї галузі права; всі вони є домовленостями, спрямованими на виникнення прав і обов'язків, які, у свою чергу, формують відповідне договірне правовідношення [1, с. 17]. Цивільний кодекс України в ст. 9 передбачив, що його положення застосовуються до врегулювання відносин, які виникають у сферах використання природних ресурсів та охорони довкілля, а також до трудових та сімейних відносин, якщо вони не врегульовані іншими актами законодавства [2]. Тобто йдеться про те, що до відносин у сфері користування природними ресурсами, якщо такі є товарно-грошовими чи іншими заснованими на рівності учасників майновими, а також пов'язаними з майновими немайновими відносинами, цивільне законодавство застосовується у випадках, якщо ці відносини не регулюються або недостатньо регулюються відповідною галуззю права (у даному випадку природоресурсовим правом). Тим самим Цивільний кодекс України закріплює принцип субсидіарного застосування цивільно-правових норм до відповідних відносин у сфері природокористування. Варто наголосити на тому, що тут йдеться виключно про відносини, які не базуються на адміністративному чи іншому владному підпорядкуванню, адже у такому випадку можливість застосування цивільного законодавства, тим більше, конструкції договору як такої, повністю виключається. Мається на увазі, що всі договори, які регулюються Земельним, Водним, Лісовим кодексом, кодексом України про надра, іншими спеціальними законами, і які відповідають вимогам ст. 1 ЦК України, є цивільно-правовими договорами, до яких повинні застосовуватися загальні положення цивільного права, якщо інше не передбачено присвяченими таким договорам спеціальними законодавчими актами [1, с. 19].

Наявність спеціального законодавства, яке регулює відносини природокористування є однією із визначальних особливостей договорів на природокористування. Природні ресурси є об'єктами, які перебувають у стійкому системному зв'язку один з одним. Так, особливості правового використання, відтворення та охорони конкретних природних ресурсів (земель, вод, надр, лісів, тваринного та рослинного світу) регулюються нормами спеціального поресурсового законодавства: Земельного кодексу (ЗК України), Водного кодексу (ВК України), Лісового кодексу (ЛК України), Кодексу України про надра, законів «Про тваринний світ», «Про рослинний світ», «Про охорону атмосферного повітря», «Про угоди про розподіл продукції» та численними підзаконними нормативно-правовими актами. Для належного правового регулювання суспільних відносин у сфері договірної використання природних ресурсів важливим та необхідним є розмежування дії норм цивільного та спеціального (поресурсового) законодавства. Труднощі у розмежуванні виникають, у першу чергу, через те,

що чітких критеріїв такого не передбачено ні Цивільним кодексом України ні спеціальним законодавством.

Так, як було нами зазначено вище, ст. 9 ЦК України вказує на те, що положення даного закону застосовуються до врегулювання «відносин, які виникають у сферах використання природних ресурсів та охорони довкілля...» [2]. Аналізуючи норми спеціальних нормативно-правових актів, які регулюють дану сферу, ми звертаємося до п. 2 ст. 3 Земельного кодексу України, який, у свою чергу, містить положення, згідно з яким відносини, що виникають при використанні надр, лісів, вод, а також рослинного і тваринного світу, атмосферного повітря регулюються відповідно Земельним кодексом України, а також нормативно-правовими актами про надра, ліси води, рослинний і тваринний світ, атмосферне повітря, якщо вони не сумино перераховані в Земельному кодексу України [3]. Інші спеціальні нормативно-правові акти, перелічені нами вище, містять положення, з аналізу змісту яких можна прийти до висновку, що чітке розмежування сфери дії цивільного та спеціального законодавства в частині регулювання договорів на використання природних ресурсів відсутнє, лише міститься вказівка на те, що дані нормативні акти є пріоритетними у застосуванні при регулюванні відповідних відносин (ст. 3 ЛК України, ст. 51 ВК України, ст. 2 ЗУ «Про угоди про розподіл продукції» тощо).

Отже, не викликає сумніву той факт, що у Цивільному кодексі України закріплені норми, що встановлюють найбільш уніфіковані правила угод з будь-яким нерухомим майном. Більше того, як видно із законодавчих визначень норми цивільного права та земельного права співвідносяться як загальне та спеціальне. Однак такого розмежування, на нашу думку, недостатньо. Тут, знову ж таки, варто наголосити на тому, що визначальною рисою, якою володіють природні ресурси є їх системність, з чого і випливає необхідність комплексного підходу до регулювання відносин по їх використанню. Внутрішня системність природних ресурсів не викликає ніякого сумніву, адже природа є, напевне, найскладнішою з усіх систем. Щодо зв'язку природних ресурсів з іншими об'єктами цивільних прав, то можна впевнено сказати, що в кінцевому рахунку більшість цивільних відносин виникають саме з приводу навколишнього середовища або ж пов'язані з тими відносинами, які виникають з приводу навколишнього середовища. Неодмінність застосування принципу комплексності використання природних ресурсів обумовлюється також тим, що всі без винятку природні ресурси: чи то ділянки надр, чи лісові ділянки, чи водні об'єкти, так чи інакше пов'язані із земельною ділянкою, на якій вони розташовані і яка їх обслуговує. Даний зв'язок є органічним і його треба враховувати. Більше того, якщо розглядати історично процес розвитку договірних відносин у сфері природокористування, то можна дійти до висновку, що перш за все в рамках земельного права і починали закладатися основи правового режиму користування природними ресурсами. Враховуючи дані обставини ми переконані, що норми земельного законодавства, будучи безумовно спеціальними по відношенню до норм цивільного законодавства і пріоритетними у використанні, в той же час будуть загальними по відношенню до норм спеціальних нормативно-правових актів про надра, ліси води, рослинний і тваринний світ, атмосферне повітря в частині необхідності застосування комплексного підходу до визначення предмета яких та з врахуванням об'єктивно існуючого взаємозв'язку природних ресурсів із земельною ділянкою, на якій вони розташовуються або яка необхідна для їх обслуговування. При виникненні колізій між нормами загальними та спеціальними – безумовну першість у використанні мають останні.

В той же час головна дискусія ведеться в площині пріоритетності цивільного, земельного та іншого спеціального поресурсового законодавства. При тому позиції науковців з цього питання діаметрально протилежні. Ми ж переконані, що норми цивільного законодавства розвиваються і деталізуються у нормах спеціального законодавства, яке регулює користування природними ресурсами на умовах цивільно-правових договорів, набуваючи таким чином притаманної природним ресурсам та необхідної для функціонування нормальних договірних відносин у цій сфері предметної специфіки. Тобто, як слухно зазначають М. І. Брагінський та В. В. Вітрянський, статті спеціального законодавства, які регулюють відповідні договори на природокористування, є всього-на-всього звичайними цивільно-правовими нормами спеціального характеру [1, с. 19]. З цього твердження випливає той факт, що пріоритет таких норм обумовлений не їх приналежністю до іншої галузі, а тим, що вони, будучи цивільно-правовими, є спеціальними. Такими чином норми ЦК України завжди будуть застосовуватися до відносин по користуванню природними ресурсами в тій мірі, в якій вони не врегульовані спеціальними нормативно-правовими актами.

Список використаних джерел:

1. Брагинский М. И. Договорное право: Общие положения / М. И. Брагинский, В. В. Витрянский. – М.: Статут, 1997. – 682 с.
2. Цивільний кодекс України : за станом на 18 січня 2009 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2009. – Ст. 192–196. – (Бібліотека офіційних видань).
3. Земельний кодекс України : за станом на 5 вересня 2008 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2008. – Ст. 27. – (Бібліотека офіційних видань).

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО З'ЯСУВАННЯ ПИТАННЯ ПРО СУТНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ДЕРЖАВНОГО ОРГАНУ

Хаврук В. О.

асистент

автомеханічного факультету

Національного транспортного університету

м. Київ, Україна

Цілоком об'єктивно, і не викликає сумніву той факт, що адміністративно-правовий статус виступає невід'ємною складовою загального правового статусу та реалізується державними органами у сфері публічного управління – адміністративно-правовий статус є проявом правового статусу. Д. М. Бахрах же обґрунтовував існування адміністративно-правового статусу, виходячи з того, що утворення, структура і порядок діяльності органів виконавчої влади в основному регламентуються нормами адміністративного права, що в свою чергу надає нам додаткові підстави стверджувати про існування адміністративно-правового статусу. Разом з тим проблематику з'ясування сутності та структури адміністративно-правового статусу слід розглядати, виходячи із осмислення загально-теоретичної правової категорії – правового статусу із зазначенням специфічних особливостей, які виокремлюють безпосередньо адміністративно-правовий статус.

На даний час в юридичній науці не існує єдиного підходу до з'ясування поняття «правовий статус». Так, у визначенні правового статусу державних органів багато авторів ототожнюють його з поняттям «правове становище». Такий підхід можливо спостерігати у наукових працях Д. М. Бахраха, М. І. Корнієнка, Б. Н. Габрічідзе та ін. Зокрема, М. І. Корнієнко наголошує, що до правового статусу слід віднести конкретне призначення, місце та роль у системі державних органів, оскільки саме ці ознаки розкривають державно-правову та конституційну природу цих органів. Інші науковці, наприклад, В. В. Молдован і Ф. Ф. Мелашенко під правовим статусом державного органу розуміли його політико-правове становище.

Так, Б. М. Лазарев вважав, що правовий статус передбачає відповіді на такі питання: органом якого рівня є даний орган (центральний, місцевий або між територіальний); до якого виду органів належить за змістом своєї діяльності (орган влади, орган управління, орган правосуддя тощо); яке офіційне найменування даного органу; хто його утворює, формує особовий склад; кому він підпорядкований, підзвітний, підконтрольний і перед ким; хто може скасовувати, призупиняти, змінювати і опротестовувати його акти; яка компетенція органу; хто йому підпорядкований, підзвітний, підконтрольний, чиї акти він може скасовувати, призупиняти, змінювати і опротестовувати тощо; яку юридичну силу мають акти даного органу; які джерела фінансування [1, с. 124].

Особливість того чи іншого визначення адміністративно-правового статусу залежить насамперед від того, які елементи обирає автор для його характеристики. Саме з приводу елементного складу правового статусу у цілому й адміністративно-правового статусу зокрема відсутнє порозуміння і як результат, науковцями не вироблено єдиної точки зору у питанні з'ясування сутності та структури адміністративно-правового статусу.

Ю. А. Тихомиров до елементів правового статусу державних органів відносить: мету; порядок утворення і функціонування державних органів; основні завдання; форми відносин з іншими ланками державного апарату [2, с. 119].

О. Ю. Якімов вважає, що складовими частинами правового статусу органу держави і посади є чотири елементи: цільовий блок; компетенція; організаційний блок елементів; відповідальність. При цьому в цільовий блок автор включає такі категорії, як «мета», «завдання», «функції» [3, с. 16].

У теорії адміністративного права адміністративно-правовий статус характеризується найчастіше сукупністю передбачених законами, підзаконними нормативно-правовими актами та

установчими документами прав і обов'язків юридичної особи у сфері державного управління, а також адміністративною відповідальністю юридичної особи.

Інші автори, наприклад О. М. Федевич, адміністративно-правовий статус державного органу виконавчої влади розуміють як «... взаємопов'язану та взаємообумовлену систему прав та обов'язків, закріплених в нормативних актах, що забезпечують даному органу влади можливість безпосередньо впливати на суспільні відносини з метою реалізації поставлених перед ним завдань» [4, с. 14]. Структура адміністративно-правового статусу об'єднує наступні елементи: мета; завдання; функції; повноваження; відповідальність; порядок утворення та реорганізації; становище у системі органів державної влади.

Більш обґрунтованим й таким, що знайшов порівняно більшу підтримку серед науковців, вважаємо підхід до розуміння адміністративно-правового статусу юридичних осіб, обраний Д. М. Бахрахом, який зазначає, що адміністративно-правовий статус державного органу складається з трьох блоків: 1) цільового, який визначає норми про цілі (мету), завдання та функції діяльності; 2) організаційно-структурного, який утворюють правові приписи, що регламентують порядок утворення, реорганізації, ліквідації органу, його структуру, лінійну і функціональну підпорядкованість; 3) компетенції як сукупності владних повноважень і підвідомчості [5, с. 85]. Подібну точку зору поділяють В. Б. Авер'янов, Ю. П. Битяк, В. К. Колпаков, А. Т. Комзюк, О. В. Кузьменко та інші адміністративісти.

Отже, аналіз існуючих підходів до з'ясування сутності та структури адміністративно-правового статусу дає нам змогу зробити наступні висновки: а) всі науковці сходяться в тому, що адміністративно-правовий статус є складною і комплексною правовою категорією (системою); б) в основі визначення адміністративно-правового статусу лежить нормативний підхід до праворозуміння; в) існування ж значної кількості поглядів у з'ясуванні питання сутності та структури адміністративно-правового статусу пояснюється: по-перше, тим, що дана категорія ототожнюється із деякими спорідненими правовими поняттями, такими, наприклад, як: правове становище, правосуб'єктність; по-друге, через намагання характеризувати адміністративно-правовий статус через його елементний склад, як результат в його структуру одні науковці включають права, обов'язки у сфері державного управління та адміністративну відповідальність; інші – мету; порядок утворення і функціонування; основні завдання, форми відносин з іншими ланками державного апарату; ще інші – компетенцію, правозастосування, юридичну відповідальність і т. п.

Найбільш доцільним на даний час є необхідність виробити єдине наукове поняття адміністративно-правового статусу державного органу, а для цього перш за все необхідно доповнити структуру адміністративно-правового статусу, запропоновану Д. М. Бахрахом, включивши до неї четвертий блок – відповідальність, яка включатиме такі елементи, як: підзвітність, юридичну відповідальність.

Список використаних джерел:

1. Лазарев Б. М. Компетенция органов управления: Правовые проблемы оформления и реализации / Б. М. Лазарев. – М.: Юрид. лит.-ра, 1972. – 280 с.
2. Тихомиров Ю. А. Управление делами общества: Субъекты и объекты управления в социалистическом обществе / Ю. А. Тихомиров. – М.: Мысль, 1984. – 223 с.
3. Якимов А. Ю. Субъекты административной юрисдикции (правовой статус и его реализация): монография / А. Ю. Якимов. – Ч. 1. Правовой статус субъектов административной юрисдикции. – М.: ВНИИ МВД России, 1996. – 68 с.
4. Федевич О. М. Адміністративно-правовий статус Державного агентства України з управління зоною відчуження: автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Федевич О. М. – К., 2012. – 18 с.
5. Бахрах Д. Н. Административное право: учебник / Д. Н. Бахрах. – М.: БЕК, 1996. – 368 с.